



ANN-CHARLOTTE EKENSTEN

SIDAN 1



Fakta om utdöda djur

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Forskare hittar ständigt nya spår efter utdöda djur. I den här boken kan du bland annat läsa om mammutar och pungvargar. Varför dog vissa djur ut och hur såg de ut när de levde?

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. (SV 4–6)
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. (SV 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller. (SV 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.



LGRSÄR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva enkla texter. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar. (SV 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV 4–6)
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt och ställa frågor. (SV 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och reflektera över skönlitteratur och andra texter.



FÖRDJUPAD ORDFÖRKLARING

Välj ut något/några av orden som du tror att eleverna behöver extra stöttning med.

Använd följande mall för att skapa en djupare förståelse för ordet/orden.

Exempel på ord: utdöda

Ord/begrepp: _____

Vad betyder ordet?	Rita en bild till ordet.
Skriv en mening med ordet.	När används ordet?



FRUSEN TID

Eleverna ska skriva text till en bild från boken. Förklara att ett foto är "frusen tid", det vill säga att det hände något innan bilden togs, det händer något just när bilden tas och det kommer att hända något när bilden är tagen. Be eleverna att skriva en text till bilden, där de fantiserar ihop en historia om vad som hände, vad som händer och vad som kommer att hända. Sätt upp bilderna i klassrummet och be eleverna läsa sina berättelser. Här kan man låta flera elever få samma bild. Det blir då flera olika berättelser om samma motiv och det är extra spännande.





FRÅGA, FRÅGA, BYT!

Fråga, fråga byt! är en kooperativ övning. Låt eleverna skriva varsin fråga med koppling till boken. Frågorna kan handla specifikt om innehållet eller mer om vad man tyckte om boken. När alla har skrivit en fråga läggs lapparna i en burk. Sedan drar alla elever varsin lapp. Uppgiften blir sedan att mingla runt i klassrummet. När man träffar en annan elev som är ledig är det dags att använda sin fråga. Båda eleverna ställer sina frågor och ger svar. Sedan byter man frågor med varandra. Efter det minglar man vidare tills man träffar någon ny och upprepar övningen. Här får eleverna en chans att träna på att ställa egna frågor och svara på andras frågor, repetera innehållet av boken samt uttrycka sina tankar.

ILLUSTRERA

Eleverna ska rita en bild med anknytning till den information de har fått genom att läsa och arbeta med boken om utdöda djur. Illustrationen kan skapas med till exempel:

- oljepastell
- vattenfärg
- målarfärg
- kolkrita
- akvarell.

Eleverna ska sedan ge sina verk passande titlar.



FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Hur kan man veta att alla utdöda djur har funnits?
Man har hittat spår, till exempel fossiler, ben eller målningar i grottor.
2. Vad är fossiler?
Förstenade rester av djur och växter.
3. Skriv två anledningar till att de utdöda djuren inte finns längre.
Att jorden träffades av en asteroid för 65 miljoner år sedan och att klimatet har förändrats.
4. Hur såg en eohippus ut?
Det var en liten häst som hade brun päls med vita prickar eller streck.
5. Hur hög var eohippus?
Den var 35 cm hög.
6. Vad åt en andrewsarchus?
Den åt djur den dödat eller rester av andras byten.
7. Hur mycket vägde en andrewsarchus?
Den vägde 500 kilo.
8. Vad åt hajen megalodon?
Den åt valar, sälar och stora fiskar.
9. Var levde megalodon?
Den levde i alla varma hav.
10. Vad tror forskare att jättesengångaren åt?
De tror att den åt växter.
11. Var levde jättesengångaren?
Den levde i Nordamerika och Sydamerika.
12. Vad hette den mest kända sabeltandade katten?
Den hette smilodon.
13. Hur såg smilodon ut?
Den var stor som ett lejon och hade hörntänder som var 20 cm långa.



14. Varför var det bara jättehjorthanen som hade horn?
För att imponera på andra hjortar.
15. Varför kallas jättehjorten ibland för irländsk älg?
För att man har hittat spår efter jättehjortar på Irland.
16. Vad använde mammutarna betarna till?
Man tror att de använde betarna för att leta efter mat under snön.
17. Vad var en dront?
En stor klumpig fågel som inte kunde flyga.
18. Varför dog dronten ut?
Sjömän på Mauritius fångade dem lätt som mat och deras hundar och grisar åt upp dronternas ägg.
19. Varför dog Stellers sjöko ut?
Sjömän upptäckte att de var lätta att jaga och köttet var gott att äta.
20. Vad använde man garfågelnas dun till?
Man använde dunet till kuddar.
21. Varför kallades den tasmanska tigern för pungvarg?
Den hade en pung på magen till sin unge.
22. Varför dödade människorna pungvargen?
När människorna flyttade till Australien med sina får var de rädda att pungvargen skulle äta upp fåren.
23. Varför kallades elefantsköldpaddan George för "Ensamma George"?
Han var den sista elefantsköldpaddan som levde i en djurpark på Galápagosöarna.
24. Hur gammal blev George?
Han blev 100 år gammal.
25. Varför dör många djur ut?
Det beror på människorna som jagar djuren eller förstör miljön där de lever.



Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

26. Varför levde sengångaren för 10 000 år sedan på marken och inte i träden?

Den var stor som en elefant.

27. Varför tror du att man kan veta så mycket om mammutar?

För att man har hittat hela mammutar fastfrusna i isen.

28. Vilket av de utdöda djuren har funnits på västkusten i Sverige?

Det har garfågeln.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

29. Hur kan man förhindra att djur dör ut?

Eget svar.



SANT ELLER FALSKT?

Skriv ett S i rutan om meningen är sann.

Skriv ett F i rutan om meningen är falsk.

- S 1. Fossiler är förstenade rester av växter eller djur.
- F 2. Boken handlar om de mest kända utdöda djuren dinosaurier.
- F 3. Den första hästen, eohippus, var dubbelt så stor som dagens hästar.
- S 4. Andrewsarchus var släkt med flodhästen.
- S 5. Megalodons tand var lika stor som en vuxen hand.
- S 6. Jättesengångaren var stor som en elefant.
- F 7. Smilodon var stor som ett lejon men hade 5 cm korta hörntänder.
- S 8. Mammutens betar kunde vara 5 meter långa.
- S 9. Dronterna dog ut för att sjömännen lätt fångade dem och åt upp dem.
- S 10. Garfåglarna levde i Sverige.